

ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені ІВАНА ФРАНКА
Філологічний факультет
Кафедра української літератури ім. акад. М. Возняка

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В. о. декана філологічного
факультету

Крохмальний Р. О.

«30» серпня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Жанрові виміри сучасного українського роману»

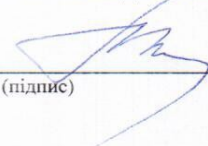
галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u> (шифр і назва напрямку підготовки)
спеціальність	<u>035 Філологія</u> (шифр і назва спеціальності)
спеціалізація	<u>035.01 Українська мова та література</u> (назва спеціалізації)
факультет	<u>філологічний</u> (назва інституту, факультету, відділення)

Робоча програма «Жанрові виміри сучасного українського роману» для студентів зі спеціальності 035.01 Філологія (Українська мова та література). – Львів, 2021. – 29 с.

Розробники: Печарський Андрій Ярославович, професор кафедри української літератури ім. акад. М.Возняка, доктор філологічних наук, професор
(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри української літератури ім. акад. М.Возняка
Протокол від «30» серпня 2021 року № 1

Завідувач кафедри української літератури ім. акад. М.Возняка

Микитюк В. І.
(прізвище та ініціали)

«30» серпня 2021 року

Затверджено Вченою радою філологічного факультету

Протокол від «30» серпня 2021 року № 1

«30» серпня 2021 року

Голова

Крохмальний Р. О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		<i>денна форма навчання</i>	<i>заочна форма навчання</i>
Кількість кредитів -4	Галузь знань (шифр, назва) 03 Гуманітарні науки	Нормативна	
Модулів-2	Напрямок (шифр, назва) 035 Філологія	<i>Рік підготовки</i>	
Змістових модулів- 2	Спеціальність (професійне спрямування) 035.01 Укр. мова та література	3-й	-й
Курсова робота 0		<i>Семестр</i>	
Загальна кількість годин-		6-й	-й
		<i>Лекції</i>	
Тижневих годин для денної форми навчання:	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	32год.	год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		год.	год.
		<i>Лабораторні</i>	
		год.	год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		год.	год.
		ІНДЗ	
Аудиторних – Самостійної роботи студента -		Вид контролю: іспит	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Жанрові виміри сучасного українського роману – один із важливих аспектів наукового вивчення літературного процесу певного періоду. У курсі розглядаються найбільш поширені жанрові модифікації роману, наводяться визначення основних категорій генології, пропонується «схема» їхніх взаємовідношень та типології. До аналізу залучені сучасні західноєвропейські теорії та концепції жанрології.

Курс (32 год.) містить теоретичну та практичну частини. Його розроблено таким чином, щоб надати студентам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб з'ясувати жанрові виміри сучасного українського роману, їхню основну метажанрову спрямованість, окреслити питання впливу життєвого матеріалу на романну форму, а також коло прозаїків, дотичних до нових структурних компонентів роману. Тому у курсі представлено як огляд генологічних концепцій, так і процесів та інструментів, які потрібні для системного і комплексного представлення жанрових модифікацій у сучасному українському романі. Жанрові виміри сучасного українського роману розглядаються як історично сформований синтез властивостей змісту і форми творів у певному їх структурному типі.

Метою курсу є системно і комплексно представити жанрові виміри сучасного українського роману. Розтлумачити специфіку поняття жанрових модифікацій, їхню дискусійність, межовість у парадигмі літературних родів. З'ясувати культурно-історичний контекст появи різновидів українського роману в сучасному літературному процесі. Окреслити коло українських романістів, дотичних до певного періоду та їхні індивідуальні творчі концепти.

Завдання:

- охарактеризувати жанрові виміри сучасного українського роману;
- надати науковий коментар до жанрових модифікацій сучасного українського роману;
- встановити закономірності структурного цілого в «жанрологічній деканонізації» сучасного українського роману;
- визначити особливості жанрового синкретизму сучасного українського роману;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- основні принципи жанрової ідентифікації сучасного українського роману;
- термінологічну специфіку жанрології;
- ідейно-естетичну ієрархію сучасних українських романістів;
- основні принципи змішування жанрового патерну

вміти:

- розкрити суть «романного мислення» в трансформації жанрів творчості сучасних українських письменників;
- аналізувати поняттєву парадигму жанрових модифікацій сучасного українського роману (нелінійна романістика, гіпертекстуальний роман, роман-екфразис, параболічний роман та його різновиди, жанровий синкретизм сучасного українського роману: роман-драма, гомеричний роман-симфонія, роман-септалогія, роман-сага) на конкретному історико-літературному матеріалі;
- виявити правильне розуміння сутності взаємозв'язку «життєвого матеріалу» та «художньої фікції» у романістиці сучасних українських письменників;

- простежити грані ліричних, епічних і драматичних форм на прикладах конкретних прозових творах;

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ.

- Структура, мета, завдання курсу.
- Принципи організації навчального процесу.
- Необхідна література для читання, конспектування. Перелік художніх текстів. Огляд підручників і посібників.

Література:

- Автоінтерпретація. Сборник статей [ред. А. Б. Муратова, Л. А. Иезуитова]. СПб.: Изд-во С.-Петербургского ун-та, 1998. 207 с.
- Агеева В. Тексти з подвійним дном, або психоаналіз соцреалізму // Кур'єр Кривбасу. 2009. № 234–235 (травень–червень). С. 319–333.
- Адлер А. Очерки по индивидуальной психологии; [пер. с нем. А. М. Боковой]. Москва: Когито-Центр, 2002. 220 с. (Серия: „Классики психологии”).
- Андієвська Е. Герострати. Мюнхен: Сучасність, 1971. 500 с.
- Андієвська Е. Роман про людське призначення. Мюнхен : Сучасність, 1982. 514 с.
- Андрусів С. Страх перед мовою як психокомплекс сучасного українця // Сучасність. 1995. № 7–8. С. 147–152.
- Андрухович Ю. Московіада. Роман жахів. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000. 152 с.
- Андрухович Ю. Перверзія. Львів: ВНТЛ-Класика, 2002. 288 с.
- Андрухович Ю. Постмодернізм – не напрям, не течія, не мода // *Слово і час*. 1999. № 3. С. 56–66.
- Андрухович Ю. Рекреації. Харків: Вид-во «Фабула» 2017. 240 с.
- Антипович Т. Помирана. Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2016. – 224 с.
- Антипович Т. Людство втомилося від свого складного світу / Інтерв'ю з України. Розмови про життя і не тільки... 2017. 23 лютого. Електронний ресурс. Режим доступу : [\[https://rozmova.wordpress.com/2017/02/23/taras-antypovych/\]](https://rozmova.wordpress.com/2017/02/23/taras-antypovych/).
- Антипович Т. Хронос. Київ А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2011. 200 с.
- Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст.: Слово, Знак, Дискурс. [за ред. М. Зубрицької]. – Львів: Літопис, 1996. 636 с.
- Антоніч Б.-І. Криза сучасної літератури // Сучасність. 1992. № 9. С. 70–74.
- Арнаутов М. Психологія літературного творчства / Михайл Арнаутов; [пер. с болг. Д. Д. Николаева; 2-е изд.]. – Москва: Прогресс, 1970. 656 с.
- Асмолов А. Познавательный эгоцентризм как механизм социального поведения личности / А. Асмолов Н. Пастернак // Вопросы психологии. 2006. № 2. С. 98–103.
- Бахтин М. Формы времени и хронотопа в романе. Вопросы литературы и эстетики. Исследования разных лет / Вопросы литературы и эстетики. Москва: Худож. лит., 1975. С. 234–407.
- Бовсунівська Т. Жанрові модифікації сучасного роману. Харків.: Вид-во «Діса плюс», 2015. 368 с.
- Бовсунівська Т. Теорія літературних жанрів. Київ: КНУ, 2008. 520 с.
- Винничук Ю. Цензор снів. Харків: Фоліо, 2016. 319 с.
- Визель М. Гипертексты по ту и эту сторону экрана // *Иностранная литература*. 1999. № 10. С. 156–159.
- Гамбургер А. Психоанализ и литература / Андреас Гамбургер // Ключевые понятия психоанализа [под. ред. В. Мертенса]. – Санкт-Петербург: „Б.С.К.”, 2001. – С. 287–294.

- Голубович І. Біографія як соціокультурний феномен: методологія аналізу в гуманітарному знанні // *Інтегративна антропология*. 2009. №1 (13). С. 47–53.
- Гром'як Р. Що доведено життям: (Актуальні проблеми літератури і літературної критики). Київ: Дніпро, 1988. 257 с.
- Грузенберг С. О. Гений и творчество: основы теории и психологии творчества. Ленинград: Изд-во п.п. Сойкина, 1924. 254 с.
- Гундорова Т. Проявлення Слова. Дискурсія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація / Тамара Гундорова. – Львів: Літопис, 1997. – 300 с.
- Даниленко В. Коханья в стилі бароко. Львів: Піраміда, 2009. 254 с.
- Денисюк І. Любовні історії української белетристики: [післямова] / Іван Денисюк // Український декамерон [упоряд. Р. Піхманець]. – Київ: Довіра, 1993. – С. 377–391. – (Б-ка журн. „Лель”).
- Дончик В. З потоку літ і літпотоку / Віталій Дончик. – Київ: ВД „Стилос”, 2003. – 556 с.
- Забужко О. Музей покинутих секретів. Київ: Комора, 2015. 832 с.
- Завадський Ю. Кібертекст і ергодична література: типологічна модель мережевої літератури Еспена Дж. Аарсета // *Studia methogologica*. Вип.16. Тернопіль: РВВ ТНПУ, 2005. С. 54–59.
- Іваничук І. Огненні стовпи. Харків: Фоліо, 2019. 512 с.
- Іздрик Ю. Воццек воццекургія. Львів: Кальварія, 2002. 199 с.
- Іздрик Ю. АМ™. Львів: Кальварія, 2005. 255 с.
- Ірванець О. Рівне / Ровно (стіна) : нібито роман. Львів : Кальварія, 2002. 192 с. (Серія «Дефіляди»).
- Кокотюха А. Справа отамана Зеленого. Харків: Фоліо, 2019. 301 с.
- Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства. Львів: ПЛІС, 2005. 367 с.
- Костенко Л. Записки українського самашедшого. К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2011. 416 с.
- Лавринович Л. Сучасний український постмодернізм – напрям? стиль? // *Слово і час*. 2001. № 1. С. 30–46.
- Матіос М. Армагедон уже відбувся. Львів: Піраміда, 2011. 112 с.
- Матіос М. Солодка Даруся. Львів: Піраміда, 2007. 188 с.
- Матіос М. Містер і місіс Ю-КО в країні укрів. Львів: ЛА «Піраміда», 2006. 136 с.
- Матіос М. Майже ніколи не навпаки. Вид. 2-е. Львів: ЛА «Піраміда», 2008. 176 с.
- Павлишин М. Канон і іконостас: [зб. ст.]. Київ: Час, 1997. 446 с.
- Печарський А. Поетика творчості Осипа Турянського. Львів: Вид-во ЛНУ ім. І. Франка, 202 с.
- Поліщук Я. Література як геокультурний проект. Київ: Академвидав, 2008. 302 с.
- Пешорда Д. Жанрові модифікації сучасного історичного роману. Канд. дис. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, 2001. 174 с.
- Ромащенко Л. Жанрово-стильовий розвиток сучасної української прози: основні напрями художнього руху. Черкаси: Вид-во Черкаського держ. Ун-ту ім. Б. Хмельницького, 2003. 388 с.
- Сич О. Uroboros. Львів: Літагенція «Піраміда», 2007. 176 с.
- Тимакова А. Пути модификации романного жанра / «XXI век: итоги прошлого и проблемы настоящего плюс» : Периодическое научное издание. Пенза : Изд-во Пенз. гос. технол. ун-та, 2013. №11(15). Т. 1. С.152–156.
- Ференци Ш. Тело и подсознание. Снятие запретов с сексуальности / Шандор Ференци; [пер. с нем. Д. Копелянского, Л. Сувойчик]. – Москва: Nota Bene, 2003. – 592 с. – (Серия: „Классика психоанализа”).
- Федорова И. Сакральное и его литероведческая типология // *Интернет-журнал СахГУ. Наука, образование, общество*. 2012. №1, февраль. С.1–10.

Фесенко В. Автобіографія: до проблеми жанрової ідентичності / *Сучасні літературознавчі студії. Модуси автобіографічного письма*. Збірник наукових праць. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2010. Вип. 7. С. 8–18.

Фізер І. Американське літературознавство: Історико-критичний нарис / Іван Фізер. – Київ: Видав. дім „Києво-Могилянська академія”, 2006. – 108 с.

Фрейд З. Психоаналитические этюды / Зигмунд Фрейд; [пер. с нем., сост. Д. И. Донского, В. Ф. Круглянского; послесл. В. Т. Кондрашенко]. – Минск: ООО „Попурри”, 1997. – 608 с.

Фромм Э. Искусство любить; [пер. с англ. Т. И. Перепеловой] / Эрих Фромм // Душа человека [общ. ред., сост., передисл. П. С. Гуревича]. – Москва: Республика, 1992. – С. 109–178. – (Серия: „Мыслители XX века”).

Харчук Р. Сучасна українська проза: Постмодерний період: Навч. посібник. Київ: ВЦ: «Академія», 2008. 248 с.

Холиков А. Биография писателя как жанр: Учебное пособие. Москва: Книжный дом: «ЛИБРОКОМ», 2010. 96 с.

Чапай А. Червона зона. Київ: Нора-друк, 2014. 304 с.

Шевчук В. Біс плоти. Київ: Твім інтер, 1999. 360 с.

Шевчук В. Дім на горі: Роман-балада. Київ.: Рад. письменник. 1983. 487 с.

Шевчук В. Із вершин та низин: Книжка цікавих фактів із історії української літератури. Київ: Дніпро, 1990. 448 с. (Серія: „Цікаве літературознавство”).

Шкляр В. Чорний ворон. Київ: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 432 с.

Щербак Ю. Час Великої Гри. Фантоми 2079 року. Київ: Вид-во Ярославів Вал, 2012. 440 с.

Щербак Ю. Час смертохристів. Міражі. Київ: А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2019. 488 с.

Щербак Ю. Час тирана. – Київ: Вид-во Ярославів Вал, 2014. 432 с.

Щербак Ю.: «Я хотів створити фантастично-гротескову версію нашої історії...». Розмовляв із письменником В. Панченко // *День*, № 119, 10 липня 2004. Електронний ресурс. Режим доступу: [<https://day.kyiv.ua/uk/arhiv/no119-2004>].

Юнг К.-Г. Психология и поэтическое творчество / Карл Густав Юнг; [пер. с нем. С. С. Аверинцев] // Самосознание европейской культуры XX века: Мыслители и писатели Запада о месте культуры в современном обществе [сост. Р. А. Гальцева]. Москва: Политиздат, 1991. С. 103–118.

Юнг К.-Г. Символическая жизнь / Карл Густав Юнг; [пер. с англ. В. В. Зеленского]. Москва: Когито-Центр, 2003. 326 с. (Серия: „Классики психологии”).

Яремко Р. Проблема літературної комунікації та спроби її міждисциплінарного вивчення // *Слово і Час*. 2004. № 4. С. 7–17.

Змістовий модуль 1.

Модифікації романного жанру в сучасній українській літературі

Тема 1. Жанрові виміри сучасного українського роману: генеза, розвиток, проблематика.

- Концепції розвитку романних модифікацій
- Проблема визначення форм трансформацій сучасного українського роману

Жанрові виміри сучасного українського роману розглядаються як історично сформований синтез властивостей змісту і форми творів у певному їх структурному типі. Розкриття теми спрямовано на осягнення найбільш істотних закономірностей історико-літературної еволюції окремих романних жанрів, зокрема тих, що своєю генезою сягають часів давньої української літератури. Досліджуються проблеми художньої семантики

формо-змістових елементів романних жанрів. Насамперед враховується родова специфіка лірики та епіки, їхня більш стійка порівняно з іншими літературними родами орієнтація на традиційні художні форми. Розглянуто процес адаптації усталених жанрових вимірів роману до нового змістового наповнення (ускладнення загальної сюжетної архітекτονіки, творення незвичних синтаксичних зв'язків, міфологем).

Література:

1. Автоінтерпретація. Сборник статей [ред. А. Б. Муратова, Л. А. Иезуитова]. СПб.: Изд-во С.-Петербургского ун-та, 1998. 207 с.
2. Бахтин М. Формы времени и хронотопа в романе. Вопросы литературы и эстетики. Исследования разных лет / Вопросы литературы и эстетики. Москва: Худож. лит., 1975. С. 234–407.
3. Бовсунівська Т. Жанрові модифікації сучасного роману. Харків.: Вид-во «Діса плюс», 2015. 368 с.
4. Голубович І. Біографія як соціокультурний феномен: методологія аналізу в гуманітарному знанні // *Інтегративна антропологія*. 2009. №1 (13). С. 47–53.
5. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства. Львів: ПЛІС, 2005. 367 с.
6. Пешорда Д. Жанрові модифікації сучасного історичного роману. Канд. дис. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, 2001. 174 с.
7. Ромащенко Л. Жанрово-стильовий розвиток сучасної української прози: основні напрями художнього руху. Черкаси: Вид-во Черкаського держ. Ун-ту ім. Б. Хмельницького, 2003. 388 с.
8. Тимакова А. Пути модификации романного жанра / «XXI век: итоги прошлого и проблемы настоящего плюс» : Периодическое научное издание. Пенза : Изд-во Пенз. гос. технол. ун-та, 2013. №11(15). Т. 1. С.152–156.
9. Федорова И. Сакральное и его литературоведческая типология // *Интернет-журнал СаГУ. Наука, образование, общество*. 2012. №1, февраль. С.1–10.
10. Фесенко В. Автобіографія: до проблеми жанрової ідентичності / *Сучасні літературознавчі студії. Модуси автобіографічного письма*. Збірник наукових праць. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2010. Вип. 7. С. 8–18.

Тема 2. Гіпертекстуальний роман та його жанрові виміри

- Гіперроман як породження постмодерністської естетики та філософії
- Основні ознаки та особливості гіпертекстуального роману

Гіпертекстуальний роман та його жанрові виміри розглядаються як своєрідний канон постмодерністської узвичаєної естетики в сучасній українській літературі. Звідси – інтерпретація гіпертексту (грец. *hureg* – над, надміру і латин. *textum* – тканина, зв'язок, будова) як тексту із певними фрагментами, що пов'язують його з іншими текстами. Основні ознаки та особливості гіпертекстуального роману:

- інтертекстуальність (використання текстів минулого та цілих культур);
- віртуалізація романного простору та часу за схемою комп'ютерних технологій;
- сюжетна багатолінійність, яка може справляти враження хаосу та безладдя;
- художній дискурс як фрагментована істина, яку треба зібрати як код, загадку чи віртуальну гру;
- втягування читача в акт сотворення художнього світу письменником.

Література:

1. Бовсунівська Т. Теорія літературних жанрів. Київ: КНУ, 2008. 520 с.

- Лавринович Л. Сучасний український постмодернізм – напрям? стиль? // *Слово і час*. 2001. № 1. С. 30–46.
2. Визель М. Гипертексты по ту и эту сторону экрана // *Иностранная литература*. 1999. № 10. С. 156–159.
3. Дедова О. Лингвистическая концепция гипертекста: основные понятия и терминологическая парадигма // *Вестн. Моск. ун-та*. Сер. 9. Филология. 2001. № 4. С. 22–36.
4. Завадський Ю. Кібертекст і ергодична література: типологічна модель мережевої літератури Еспена Дж. Аарсета // *Studia methogologica*. Вип.16. Тернопіль: РВВ ТНПУ, 2005. С. 54–59.
5. Поліщук Я. Література як геокультурний проект. Київ: Академвидав, 2008. 302 с.
- Соболева О. Гипертекст как способ организации художественной литературы в интернет-пространстве // *Вестник Челябинского гос. Ун-та*. 2013. Вып. 133. С. 130–133.
6. Стародубцева Л. Мультимедіа й гіпертекст. Харків: ХНУ ім. В. Каразіна, 2011. 83 с.
7. Страда В. Модернізація і постмодернізація // *Вікно в світ*. 1999. № 2. С. 196–201.
8. Фатеєва Н. Контрапункт интертекстуальности, или Интертекст в мире текстов. Москва: Агар, 2002. 280 с.
9. Холиков А. Биография писателя как жанр: Учебное пособие. Москва: Книжный дом: «ЛИБРОКОМ», 2010. 96 с.

Тема 3. Нелінійна проза Ю. Андруховича

- Мілорад Павич і нелінійна проза
- Мнемонічний розрив як поетичний прийом
- Ризоматичність образної системи «Рекреацій» Ю. Андруховича
- Відкритість й незакінченість нелінійного гіпертекстуального роману «Перверзія» Ю. Андруховича
- Жанрово-стильовий синкретизм роману «Московіада» Ю. Андруховича

Нелінійна проза Ю. Андруховича інтерпретована як взірць сучасної української літератури постмодернізму

Лінійні романи в українській та зарубіжній літературі відповідають канонам та приписам своєї доби, мають сюжети та композиції, які теоретично осмислені та поділені на типи й категорії. Лінійні романи підпадають типологізації, у той час, як нелінійні романи, за інтерпретацією М. Павича, на сучасному етапі науки – непідвладні типологіям. Нелінійна проза Ю. Андруховича інтерпретована як взірць сучасної української літератури постмодернізму. Адже письменник, за спостереженням О. Гнатюк, одним з перших після розпаду СРСР звернувся до зображення постколоніальної дійсності. У першому своєму нелінійному романі – «Рекреації» – він зобразив перетворення антиколоніального типу культури у постколоніальній дійсності, у другому – «Московіаді» – показав агонію імперії та колоніальної цивілізації. Третій роман – «Перверзія» – своєрідна втеча від постколоніальної дійсності.

Дослідження нелінійної романістики Юрія Андруховича засвідчило, що такі твори письменника як «Рекреації», «Московіада» і «Перверзія» (зазначені критиками як «своєрідна трилогія», «фенотекст», «метароман-гра») відкривають код літературознавчої комунікації передусім до постмодерного постколоніалізму, який постійно перебуває у пошуках: текстуальної гри між адресатом і адресантом; діалектики багатовимірного простору і часу героя; комбінування художньо-образної системи твору, – при тім, не гребуючи жодними лексичними зворотами (вульгаризмами, жаргонами, сленгами і т. п.).

Література:

1. Андрухович Ю. Московіада. Роман жажів. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000. 152 с.
2. Андрухович Ю. Перверзія. Львів: ВНТЛ-Класика, 2002. 288 с.
3. Андрухович Ю. Постмодернізм – не напрям, не течія, не мода // *Слово і час*. 1999. № 3. С. 56–66.
4. Андрухович Ю. Рекреації. Харків: Вид-во «Фабула» 2017. 240 с.
5. Бойченко О. «Московіада» Юрія Андруховича як мономіфологічна меніппея // *Питання літературознавства: Наук. зб.*, 2003. № 10 (67). С. 22–29.
6. Кіяновська М. Мотиви кінця культури, смерті та апокаліпсису в романі Ю. Андруховича «Рекреації» // *Молода нація* : альм. Київ, 1999. № 13. С. 17–229.
7. Невзорова Н. Нелинейная проза Милорада Павича и современное медиапространство (от интертекстуальности книги к гипертексту виртуальной реальности) // *Русский язык в современном медиапространстве : междунар. науч.-практ. конф.*, Белгород, 23-26 сент. 2009 г. : сб. науч. тр. Белгород, 2009. С. 433–439.
8. Севрук О. Урбаністичний простір у романах Ю. Андруховича // *Слово і час*. 2010. № 3. С. 70–78.
9. Сулима М. Роман-учта: Про роман Ю. Андруховича «Московіада» // *Слово і Час*. 1993. № 10. С. 77–83.
10. Шавокшина Н. Антикарнавал «карнавального постмодерну»: деконструкція сміху в прозі Юрія Андруховича // *Наукові праці* (Миколаїв). Т. 70. Вип. 57. С. 112–116.
11. Юрчук О. У тіні імперії. Українська література у світлі постколоніальної теорії. Київ: ВЦ «Академія», 2013. 224 с.

Тема 4. Фреймова структура гіпертекстуального роману («АМ™» Юрія Іздрика та ін.)

- Теорія переключення фреймів
- Гіпертекстуальний жанровий код роману «АМ™» Ю. Іздрика

Теорія переключення фреймів як форма спілкування і «схема інтерпретації», що дозволяє людям знайти, сприймати, ідентифікувати та ярликувати свій життєвий досвід, вперше була висунута Ервінгом Гофманом. Він висунув ідею, що люди інтерпретують усе те, що відбувається навколо них через їхні первинні фрейми. Ці фрейми, що можуть бути усвідомленими й неусвідомленими, індивіди сприймають як щось дане, само собою зрозуміле. Фрейм (англ. *frame* – «каркас», «рамка») – це структура, що описує певний складний об'єкт, абстрактний образ або модель для представлення деякої концепції. Іншими словами – це метод представлення знань.

Фреймова структура гіпертекстуального твору «АМ™» Ю. Іздрика інтерпретована як український взірць запозиченого західноєвропейського експериментального роману. Адже експериментувати із текстом можна у буквальному сенсі. Кожний розділ розпочинається шаховою анаграмою-заставкою. Кожна історія у розділі не може бути пов'язана із іншими. Текстовий шифр органічно вливається у потік свідомості реципієнта, який задумавши знову перечитати книжку, може отримати зовсім інший сюжет і трактування. У романі «АМ™» Іздрика наратор потрапляє в напівміфічний Монастир Ідіотів, що виявляється черговою пасткою, насиченою медійними образами: реклами білбордів, гральні автомати, неонові гірлянди, люди в масках, карнавал, оголені тіла. Сокира й запалена сигарета – ті речі, що допомагають персонажеві виконати місію – вимкнути штучне світло та підпалити монастир, отримавши книжку «Інструкція повернення». Штучне світло – це символ облуди та фальші, неістинного знання, а підпал

монастиря, образ вогоню означає очищення. Звідси – гіпертекстуальний жанровий код роману «АМ™» Ю. Іздрика.

Література:

1. Батыгин Г. Континуум фреймов: социологическая теория Ирвинга Гофмана // Гофман И. Анализ фреймов: эссе об организации повседневного опыта: Пер. с англ. М.: Институт социологии РАН, 2003. С. 7–57.
2. Вайнштейн О. Удовольствие от гипертекста (генетическая критика во Франции) // *Новое литературное обозрение*. 1995. № 13. С. 383–388.
3. Гаспаров М. Клерикальные жанры / История всемирной литературы : В 9 т. / гл. ред. Г. Бердников. Москва, 1984. Т. 2. С. 505–507.
4. Гофман И. Анализ фреймов: эссе об организации повседневного опыта. Под ред. Г. Батыгина, Л. Козловой. Москва : Институт социологии РАН, 2003. 752 с.
5. Іздрик Ю. АМ™. Львів: Кальварія, 2005. 255 с.
6. Карымова М.Г. Гипертекст в философии постмодернизма // *Вестник ТюмГУ*. Тюмень, 2002. С.64–69.
7. Ромащенко Л. Жанрово-стильовий розвиток сучасної української прози: основні напрями художнього руху. Черкаси: Вид-во Черкаського держ. Ун-ту ім. Б. Хмельницького, 2003. 388 с.
8. Енциклопедія постмодернізму / за ред. Чарлза Е. Вінквіста та Віктора Е. Тейлора. Київ: Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. 503 с.
9. Поліщук Я. Література як геокультурний проект. Київ : Академвидав, 2008. 302 с.
10. Татаренко А. Семантизація форми як поєднання текстуальних та гіпертекстуальних стратегій у романній творчості М. Павича / *Поетика форми в прозі постмодернізму*. Львів: ПАІС, 2010. С.263–392.

Тема 5. Параболічний роман та його жанрові модифікації

- Параболізм як тип мислення
- Структура параболічного тексту
- Модифікації параболічного роману: роман-притча, роман-алегореза, роман-метафора.

Жанрові виміри сучасного українського параболічного роману розглядаються як історично сформований синтез історичних властивостей змісту і форми творів у певному їх структурному типі. Модифікації параболічного роману сягають найглибшої давнини в історії мистецтва слова, породжуються при поступовій деградації міфу під тиском становлення індивідуалізму, основні стадії цієї деградації в естетичній: міф – метафора – притча – алегореза та ін. Всі вони базуються на інакоказанні. Становлення параболічних жанрів відображає обертання людського естетичного й когнітивного досвіду, яке передбачає повторюваність та утворення аналогій там, де поява інновацій унеможливлена з будь-яких причин. Основні ознаки та особливості роману-притчі:

- жанровий канон агіографії;
- гра сакральним та профанним в поезиці;
- розгортання притчового конфлікту та морально-етичної колізії;
- художній принцип наслідування сакрального образу.

Основні ознаки та особливості роману-алегорези:

- спосіб тлумачення ідеї посередництвом неприхованих ілюстрацій у вигляді подій, колізій, образів;
- поділ понять на складові та окрема інтерпретація виділених частин;
- риторична ампліфікація (повторення однієї й тієї самої думки різними словами та зворотами);
- тлумачення прихованого в тексті змісту;

– своєрідна художня гра образів-символів, що здійснюється на рівні інтелектуального пізнання.

Основні ознаки та особливості роману-метафори:

– структуротворча метафоризація на сюжетно-композиційному рівні ;
– використання механізму розгорненої метафори як оповідного принципу всього роману;

– накладання різномірної метафоричної образності, зокрема поетичної метафори й метафори інтелектуальної.

Література:

1. Бломберг К. Интерпретация притчей. Москва: Библийскобогословский институт св. ап. Андрея, 2005. 371 с.
2. Бовсунівська Т. Жанрові модифікації сучасного роману. Харків: Вид-во «Діса плюс», 2015. 368 с.
3. Гулыга А. Миф и современность // *Иностранная литература*. 1984. № 2. С. 167–174.
4. Ман Поль де. Аллегии чтения. Фигуральный язык Руссо, Ницше, Рильке и Пруста. Екатеринбург: Изд-во Уральского ун-та, 1999. 368 с.
5. Павлишин М. Канон і іконостас: [зб. ст.]. Київ: Час, 1997. 446 с.
6. Пестерев В. Роман-метафора / Модификации романной формы в прозе Запада второй половины XX столетия. Волгоград: Изд-во ВолГУ, 1999. С. 59–103.
7. Ромащенко Л. Жанрово-стильовий розвиток сучасної української прози: основні напрями художнього руху. Черкаси: Вид-во Черкаського держ. ун-ту ім. Б. Хмельницького, 2003. 388 с.
8. Теория метафоры: Сборник: Пер. с англ., фр., нем., исп., польск. яз. / Вступ. ст. и сост. Н. Арутюновой. Москва: Прогресс, 1990. 512 с.
9. Чевела О. От притчи к аллегии: Аллегореза как прием построения сакрального текста // *Вестник Нижегородского университета им. Н. Лобачевского*, 2009. № 2. С. 280–285.
10. Ярошенко Л. Жанр романа-метафори в творчестве А. Платонова. Монография. Гродно: ГрГУ, 2004. 137 с.

Тема 6. Жанрово-стильові особливості сучасного українського роману-притчі та роману-аллегорези

- Архетипний код роману-притчі «Писар Східних Воріт Притулку» Галини Пагутяк
- Сакральний дидактичний наратив в романі-аллегореза «Кохання в стилі бароко» Володимира Даниленка
- Аллегореза як форма інтерпретації в романі «Уроборос» Олега Сича.

Архетипний код у романі-притчі «Писар Східних Воріт Притулку» Г. Пагутяк розкодовується крізь призму «притулку», що символізує захист душі і набуття нового духовного досвіду людини. У «притулок» потрапляють ті, хто нічого не міг ні відняти, ні додати в земному житті, про який говорив апостол Павло, що «нічого ви в цей світ не принесли – нічого з нього й не візьмете». Притулок – це таємниця, загадкова пристань душі, яка відкривається не кожному, а лише тим, для кого можливості духовного захисту у соціальному світі вичерпані.

Аллегореза як форма інтерпретації в романі «Уроборос» Олега Сича наскрізно функціонує в тексті. Уроборос – змія, яка кусає власний хвіст і символізує колообіг Всесвіту і часу. Уроборос функціонує в тексті як аллегорія, що містить код духовної приналежності індивіда чи групи людей, які вивищуються над іншими. Друга лінія

алегорій у романі Олега Сича пов'язана з інтерпретацією “Тибетської книги мертвих” – збірником настанов, призначених умираючому і померлому. Це є путівник по області Бардо, що є проміжним станом між смертю і новим народженням, тривалість якого 49 діб.

Жанрологічне декодування алегорез притаманне й роману «Кохання в стилі бароко» В. Даниленка, де до архітектора Колядевича приходять молода жінка і за гонорар пропонує розгадати кросвард, який залишився після смерті її чоловіка. Колядевич береться за серію небезпечних загадок, у яких розкривається приховане життя міста. Захопившись вродливою незнайомкою, він не знав, що таємниця жінки пов'язана з його смертю. У романі В. Даниленка «Кохання в стилі бароко» через містику оприявлюється зворотній бік життя, викладаються факти, які доводять, що в біографії кожної людини є таємні механізми, які керують її долею.

Література:

1. Бовсунівська Т. Роман алегореза Олега Сича «Uroboros» // *Слово і Час*. 2014. № 12. С. 39–49.
2. Гольник О. У пошуках духовного притулку: езотеричність художнього мислення
3. Галини Пагутяк (на матеріалі романів «Писар Східних Воріт Притулку» та «Писар Західних Воріт Притулку» // *Сучасні літературознавчі студії. Літературний дискурс: транскультурні виміри*. 2015. Вип. 12. С. 134–147.
4. Даниленко В. Кохання в стилі бароко. Львів: Піраміда, 2009. 254 с.
5. Література після падіння залізної стіни... Розмова Мартина Пастушака з Володимиром Даниленком // *Кур'єр Кривбасу*. 2006. № 200 (липень). С. 3–10.
6. Літературознавчий словник-довідник. Р. Т. Гром'як, Ю. І. Ковалів та ін. Київ: ВЦ «Академія», 1997. 752 с.
7. Пагутяк Г. Писар Східних Воріт Притулку. Роман. Львів: ЛА «Піраміда», 2003. 176 с.
8. Осадча Ю. В. Его-белетристика як жанр: питання поетики (на матеріалі японської та української прози) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.06. НАН України, Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. Київ, 2006. 20 с.
9. Сич О. Uroboros. Львів: Літагенція «Піраміда», 2007. 176 с.
10. Стахівська Ю. В. Даниленко: «Письменник у політиці часто поводить, як корова на льду» [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://litakcent.com/2012/09/24/volodymyrdanylenko-pysmennuk-u-polityci-chasto-povodytsja-jak-korova-na-lodu/>
11. Трофименко Т. Містичний детектив з присмаком бурлеску. Електронний ресурс [https://zaxid.net/mistichniy_detektiv_z_prismakom_burlesku_n1096204]
12. Яблонська Н. Романістика В. Даниленка в контексті художніх шукань великої прози початку ХХІ ст. // *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Літературознавство*. 2016. № 1. С. 232–237.

Тема 7. Жанрово-стильові особливості сучасного українського політичного роману-метафори та роману-міфа

- Політичний роман-метафора «Записки українського самашедшого» Л. Костенко: проблема національної ідентичності
- Екзистенційно-онтологічні виміри роману-міфа (на матеріалі творів «Дім на горі» та «Біс плоті» В. Шевчука)

«Записки українського самашедшого» Л. Костенко як імітація документального твору нагадує політичний роман-метафору, в основі якого лежать метафорично завуальовані реальні історичні факти. Подібний аналіз видається перспективним з огляду на те, що охудожнення чи метафоризація документа робить його привабливішим для

читачів. Часом авторка не називає конкретних дат щоденникового запису, але наводить непрямі свідчення, які дозволяють абсолютно точно їх встановити за рахунок метафорично-асоціативних паралелей.

Політичний роман-метафора «Записки українського самашедшого» Л. Костенко розглядається крізь призму української національної ідентичності, а романи-міфи «Дім на горі» й «Біс плоті» В. Шевчука крізь призму міфів та теорії архетипів К.-Г. Юнга.

Література:

1. Галич О. «Записки українського самашедшого» Ліни Костенко як імітація документального твору // *Слово і Час*. 2012. № 7. С. 105–110.
2. Гонюк О. Лаптеєва Ю. Своєрідність форм хронотопу в романі Ліни Костенко «Записки українського самашедшого» // *Таїни художнього тексту: Зб. наук, пр.* / Ред. кол.: Н. Заверталюк. Т 14. Дніпропетровськ: Пороги, 2013. Вип. 16. С. 275–281.
3. Горблянський Ю. Крива фієста сучасності в одкровенні від Ліни Костенко (зауваги про «Записки українського самашедшого») // *Слово і Час*. 2011. № 5. С. 73–83.
4. Грибан Г. Демонологічна образність роману-балади В. Шевчука «Дім на горі» // *Волинь-Житомиричина. Історико-філол. збірник з регіональних проблем*. Житомир, 2010. № 20. С. 342-347.
5. Дроздовський Д. «Записки українського самашедшого» як рятівний електрошок: про роман Ліни Костенко «Записки українського самашедшого» // *Дзеркало тижня*. 2010. 25 – 29 груд. С. 12.
6. Костенко Л. Записки українського самашедшого. К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2011. 416 с.
7. Кульчицька М., Горблянський Ю. Мозаїка світових абсурді у «діаріуші людства» від Ліни Костенко: про роман Записки українського самашедшого // *Дзвін*. 2011. № 3. С. 131–135.
8. Майдаченко П. Проза Валерія Шевчука: поетика умовності // *Рад. Літературознавство* 1988. № 2. С. 13–22.
9. Мелетинский Е. От мифа к литературе. Москва: РГГУ, 2001. 167 с.
10. Пивоварська А. Дім на горі: Розмова з Валерієм Шевчуком // *Сучасність*. 1992. № 3. С. 54–59.
11. Шевчук В. Біс плоті. Київ: Твім інтер, 1999. 360 с.
12. Шевчук В. Дім на горі: Роман-балада. Київ.: Рад. письменник. 1983. 487 с.
13. Шкловский В. «Миф» и «Роман-миф» / Тетива. О несходстве сходного. Москва: Директ-Медиа, 2010. С.337–380.

Тема 8. Український постапокаліптичний роман: жанрово-стильові особливості

- Духовні колізії в романі «Армагедон уже відбувся» М. Матіос
- Жанрово-стильові особливості романів «Час смертохристів. Міражі 2077 року», «Час тирана» Ю. Щербака: біблійний паралелізм

Український постапокаліптичний роман розглядається в контексті християнської етики та біблійного глокалізму. У романі «Армагедон уже відбувся» М. Матіос відбита новітня філософія нашого теперішнього буття, наповненого гонитвою за різними примарами, коли, як каже авторка, «люди рахують гроші – і не рахують свої дні», буття, позбавленого совісті і солідарності, часто навіть на рівні родини. На прикладі сім'ї Олексюків – батька Івана, його синів Петра, Ореста і Сильвестра та його доньки Світлани – письменниця безжально розтинає тіло нинішнього суспільства, населеного «двоногими шуліками». У свою оповідь письменниця вплітає конкретні реалії нашого часу – «непогамовних і навіжених з телевізора», «чорних проповідників на стадіонах».

«Час смертохристів: Міражі 2077 року» – гостросюжетний політичний трилер, фантастичний роман-антиутопія про недалеке майбутнє, написаний Ю. Щербак. Сюжет роману розгортається напередодні Четвертої глобальної війни. Автор широко використовує прийом цитування таємних документів, які розкривають цинізм і подвійні стандарти акторів світової політичної сцени. Один з пластів роману базується на ідеї секти смертохристів, які кажуть, що Христос помер. Автор часто використовує прийом «потоків свідомості» чи видіння. Жанровий канон видіння кілька разів змінювався, насамперед, при переході його від системи богослужбових жанрів до власне літературних, а потім у добу романтизму ще раз у бік авторського провіденціалізму та месіанізму. Нарешті ще одна трансформація жанру відбулась у ХХ ст., коли він, втрачаючи самостійність, раптом набув вагомості при психоаналітичному втручанні у світ екзальтованої особистості поруч із переглядом релігійного провіденціалізму, притаманного йому від початку існування.

Література:

1. Горобець О. Мотиви злочину і кари, гріха і спокути в тексті «Армагедон уже відбувся» Марії Матіос // *Таїни художнього тексту: Зб. наук, пр.* / Ред. кол.: Н. Заверталюк. Т. 14. Дніпропетровськ: Пороги, 2013. Вип. 16. С. 265–274.
 2. Косинська Н. Міфосимволіка сну в повісті «Армагедон уже відбувся» Марії Матіос // *Житомирські літературознавчі студії*. Житомир: ЖДУ, 2012. Вип. 6. С. 58–64.
 3. Лежён Ф. В зашиту автобіографії. Ессе різних лет // *Иностранная литература* 2000. № 4. Електронний ресурс. Режим доступу: [<http://magazines.russ.ru/inostran/2000/4/lezhen.htm>]
 4. Матіос М. Армагедон уже відбувся. Львів: Піраміда, 2011. 112 с.
 5. Мележик М. Тематично-змістові домінанти та риси постмодерного тексту (на прикладі творчості Ю. Щербака) / *Вісник Запорізького національного університету*. 2016. № 1. С. 33–38.
 6. Слабошпицький М. Сигнали тривоги з зони турбулентності три етюди про трое життів Юрія Щербака. Електронний ресурс. Режим доступу: [http://universum.lviv.ua/previous-site/journal/2010/3/slaboshp_5.htm].
 7. Фесенко В. Автобіографія: до проблеми жанрової ідентичності // *Сучасні літературознавчі студії. Модуси автобіографічного письма*. Зб. наук. праць. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2010. – Вип. 7. – С. 8–18.
 8. Щербак Ю. Час Великої Гри. Фантоми 2079 року. Київ: Вид-во Ярославів Вал, 2012. 440 с.
 9. Щербак Ю. Час смертохристів. Міражі. Київ: А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2019. 488 с.
 10. Щербак Ю. Час тирана. – Київ: Вид-во Ярославів Вал, 2014. – 432 с.
- Щербак Ю.: «Я хотів створити фантастично-гротескову версію нашої історії...». Розмовляв із письменником В. Панченко // *День*, № 119, 10 липня 2004. Електронний ресурс. Режим доступу: [<https://day.kyiv.ua/uk/arhiv/no119-2004>].

Змістовий модуль 2.

Принципи жанрової ідентифікації та синкретизму в сучасній українській літературі

Тема 9. Жанровий синкретизм сучасного українського роману

- Модифікація домінантних форм реалізації синкретизму: ліричність, драматичність, епічність
- Експериментальний характер текстів

Жанровий синкретизм сучасного українського роману осмислюються в генологічному плані зовсім за іншими параметрами, не властивими класичній поетиці, для

якої характерні такі домінуючі форми реалізації синкретизму: ліричність, драматичність, епічність. Звідси – інший підхід, що нашоує на думку про укладання нового жанрового гешталту. Наприклад, трансформація, модифікація, полімодальність, багатофабульність, метажанровість, чисельність вставних жанрів та ін. вже своїм існуванням засвідчують неспроможність канонічної теорії жанру давати чіткі дефініції. Ризоматичність все частіше проступає замість традиції, симулякри – замість образів, полімодальність – замість модальності, багатофабульність та багатосюжетність – замість тематичної цілісності, модифікації та трансформації – замість класифікацій та типологій, – такою є об'єктивна картина існування жанру сьогодні. Тому так важко дати жанрове визначення сучасного українського роману, спираючись виключно на літературознавчі генологічні категорії, оскільки роман має експериментальний характер й апелює до позалітературних чинників, його критеріологія змінюється в залежності від когнітивного агонізму сучасника.

Література:

1. Бовсунівська Т. Достовірність онірокритуки та її постмодерні стратегії // *Сучасні літературознавчі студії. Онірична парадигма світової літератури*. Київ: КНЛУ, 2004. Вип.1. С. 14–22.
2. Бовсунівська Т. Жанрові модифікації сучасного роману. Харків: Вид-во «Діса плюс», 2015. 368 с.
3. Нямцу А. «Літературные евангелия» и постмодернистские трактовки канонического материала // *Поэтика традиционных сюжетов*. Черновцы: «Рута», 1999. С. 150–161.
4. Павлишин М. Канон і іконостас: зб. ст. Київ: Час, 1997. 446 с.
5. Ромащенко Л. Жанрово-стильовий розвиток сучасної української прози: основні напрями художнього руху. Черкаси: Вид-во Черкаського держ. Ун-ту ім. Б. Хмельницького, 2003. 388 с.
6. Сучасний літературний процес: імена та тенденції: аналітично-інформаційне видання. Уклад. С. Сагайдак, Г. Кашуба. Суми: Сумська обл. Універсальна б-ка, 2008. 16 с.
7. Харчук Р. Сучасна українська проза: Постмодерний період: Навч. посібник. Київ: ВЦ: «Академія», 2008. 248 с.
8. Харт К. Постмодернізм. Москва: ФАИР-ПРЕСС, 2006. 250 с.
9. Хаттон Патрик Х. История и искусство памяти. СПб.: Владимир Даль, 2004. 422 с.

Тема 10. Особливості жанрового синкретизму романістики Марії Матіос

- Міжродові форми утворення роману-драми «Солодка Даруся» М. Матіос
- Гомеричний роман-симфонія «Містер і місіс Ю-КО в країні укрів» М. Матіос
- Сімейна сага в новелах «Майже ніколи не навпаки» М. Матіос

З погляду жанрології «Солодка Даруся» М. Матіос є оригінальним явищем в сучасній українській літературі. Адже письменниця вперше увела новий жанр роману-драми. Авторська дефініція роману «Солодка Даруся» – драма на три життя. Твір Марії Матіос складається з трьох частин, трьох мозаїчних картин: «Даруся» – драма щоденна, «Іван Цвичок» – драма попередня, «Михайлове чудо» – драма найголовніша. Вони створюють монолітний сплав двох часових площин. Роман-драму «Солодка Даруся» літературна критика називала ще книгою одкровення, книгою «з розряду сакральних» (Є. Баран).

«Містер і місіс Ю-КО в країні укрів» охарактеризовано авторкою як жанровий новотвір – «гомеричний роман-симфонія», що потребує пояснень. Епітет «гомеричний»,

за спостереженням С. Філоненко, переважно асоціюється з означником «регит (сміх)»: гомеричний регит – нестримний громовий регит (вислів походить від опису сміху богів у поемі давньогрецького поета Гомера «Іліада»). Отже, «гомеричний роман» – це метонімічний зворот, який характеризує емоційно-естетичну тональність твору як дуже різке, громоподібне осміяння об'єктів сатири.

«Майже ніколи не навпаки» М. Матіос – це сімейна сага в новелах. Віртуозне плетиво, як слушно зауважила Ю. Джугастрянська, мандрівних мотивів – братовбивства, забороненої, а відтак – трагічної любові, богодухої вірності – навіює роздуми на вічні, далеко не найлегші теми гріха й спокути, любові й ненависті аж до сакраментального «бажання й обов'язку». Три новели – як три магичні світи в міфології.

Література:

1. Бербер Н. Художня текстуалізація політичного світу у романі Марії Матіос «Містер і Місіс Ю-ко в країні Укрів» // *Мовознавчий вісник*. 2010. Вип. 11. С. 209–214.
2. Борисенко Н. Жанрові особливості роману «Солодка Даруся» М. Матіос // *Проблеми сучасного літературознавства*. 2015. Вип. 20. С. 207–215.
3. Ведмідь І. Три життєві уроки «Солодкої Дарусі» : спроба акцентувати деякі проблеми роману Марії Матіос // *Дивослово*. 2007. № 6. С. 12–14.
4. Голобородько Я. Соціумний інтер'єр чи психологічний дизайн? (художні дилеми Марії Матіос) // *Слово і Час*. 2008. № 12. С. 81–85.
5. Денисенко Г. Гіркої долі солодкий присамк // *Хрециатик*. 2008. № 24. С. 13.
6. Джугастрянська Ю. Три світи Марії Матіос // ЛітАкцент. Електронна версія. Електронний ресурс: [<http://litakcent.com/2008/04/04/julija-dzhuhastrjanska-try-svity-mariji-matios/>].
7. Горбач О. Прийом онімної гри в номінації осіб у текстах сатиричного спрямування : (на матеріалі роману Марії Матіос «Містер і місіс Ю-Ко в країні» // *Актуальні проблеми філології та перекладознавства*. 2014. Вип. 7. С. 30–33.
8. Жила С. Філософія повноти життя й любові за романом Марії Матіос «Майже ніколи не навпаки» : літ.-мист. вітальня як форма позаклас. читання // *Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія: Лінгвістика і літературознавство*. Ніжин, 2013. Вип. 27, Ч. 3. С. 161–172.
9. Матіос М. Солодка Даруся. Львів: Піраміда, 2007. 188 с.
10. Матіос М. Містер і місіс Ю-КО в країні укрів. Львів: ЛА «Піраміда», 2006. 136 с.
11. Матіос М. Майже ніколи не навпаки. Вид. 2-е. Львів: ЛА «Піраміда», 2008. 176 с.
12. Філоненко С. «Юля косу носить»: гендерні стереотипи в сучасній політичній сатири // *Слово і Час*. 2007. № 11. С. 62–73.
13. Червак Б. Сага життя : [про кн. «Майже ніколи не навпаки»] // *День*. 2007. 21 верес. С. 7.
14. Юрчук О. Постколоніальна міфологізація української нації у творчості М. Матіос // *Науковий вісник Миколаївського державного університету імені В. О. Сухомлинського. Серія: Філологічні науки*. Миколаїв, 2011. Т. 4. Вип. 8. С. 129–132.

Тема 11. Особливості жанрового синкретизму романістики

Оксани Забужко та Бориса Тимошенка

- Роман-сага «Музей покинутих секретів» О. Забужко: жанрово-стильова проблематика
- Роман-септалогія «Потала» Б. Тимошенка.

Особливості жанрового синкретизму романістики О. Забужко та Б.Тимошенка полягає в поєднанні елементів різного походження, не пов'язаних один із одним на ґрунті фундаментальних принципів. Неоднорідність жанрово-стильових елементів не впливає на

їхню взаємодію. Натомість будь-який літературний артефакт із позицій синкретичного аналізу може постати в абсолютно новому світлі. Так «Музей покинутих секретів» – сучасний роман-сага сучасної України: родинна сага трьох поколінь, події якої охоплюють період від 1940-х років до весни 2004-го. Окрім того це ще розкриття історичних секретів – загадок, таємниць, скелетів, що приховані у родинних шафах Гощинських і Довганів-Ватаманюків. Авторка досліджує сімейні трагедії Матусевичів та Бухалових, секрети яких поховані у глибинах української історії. Це невідомі сторінки національно-визвольної боротьби УПА, жажливі наслідки КДБ та загарбницької політики СРСР. Усі ці «секрети» співіснують у тексті з таємницями жіночої дружби, внутрішнього світу жінки та ідеальним коханням.

На відміну від «Музею покинутих секретів» роман-септалогія «Потала» Б. Тимошенка – це автобіографічний твір, що побудований за хронологічним принципом: автор послідовно розповідає про своє життя від 1940-х років до 2009 року, проте часопростір твору розмикають спогади про розкуркулення родини, колективізацію, голодомор, тобто події, які передували народженню головного героя. На відміну від мемуарів, для автобіографічного твору характерний таємний центр – це історія «Я», а історія суспільства (колективізація, війна, «хрущовська відлига» та ін.) подається крізь призму сприйняття автора, його суб'єктивну оцінку. Композиція роману «Потала» Б. Тимошенка – це складна мозаїка текстів, що складаються зі спогадів оповідача і фрагментів щоденника, які вів автор упродовж життя. Отже, події змальовуються двовимірно: крізь призму сприйняття автобіографічного героя і оповідача.

Література:

1. Бовсунівська Т. Жанрові модифікації сучасного роману. – Харків: Вид-во «Діса плюс», 2015. – 368 с.
2. Давидова А. Роман О. Забужко «Музей покинутих секретів» у світлі літературної критики // *Наукові записки Харківського національного педагогічного ім. Г. Сковороди. Серія: Літературознавство*. 2013. Вип. 2(2) С. 41–47.
3. Дубинянська Я. Ідеальний роман? // ЛітАкцент. Електронний ресурс. Режим доступу [<http://litakcent.com/2010/04/12/idealnyj-roman/>]
4. Забужко О. Музей покинутих секретів. Київ: Комора, 2015. 832 с.
5. Ромащенко Л. Жанрово-стильовий розвиток сучасної української прози: основні напрями художнього руху. Черкаси: Вид-во Черкаського держ. Ун-ту ім. Б. Хмельницького, 2003. 388 с.
6. Сучасний літературний процес: імена та тенденції: аналітично-інформаційне видання. Уклад. С. Сагайдак, Г. Кашуба. Суми: Сумська обл. Універсальна б-ка, 2008. 16 с.
7. Тимошенко Б. Потала : роман-сповідь у семи книгах. Біла Церква: Буква, 2012 . 711 с.
8. Хамедова О. Парадигма автор–герой–читач у романі Бориса Тимошенка «Потала» // *Актуальні проблеми української літератури і фольклору*. Вип. 15. С. 123–132.

Тема 12. Жанрові модифікації українського антиутопічного роману

- Жанрово-стильові особливості романів «Хронос», «Помирана» Тараса Антиповича.
- Жанрово-стильові особливості романів «Червона зона» Артема Чапая, «Рівне/Ровно» Олександра Ірванця

«Помирана» Т. Антиповича – роман-дистопія. Між дистопією й антиутопією майже нема різниці: і там і там «все пропало», однак у дистопії це зрозуміло одразу, а в антиутопії – ще треба довести. У «Помирані» автор занурює читача в депресивну

атмосферу. Персонажі постають моральними каліками, що живуть в ізолюваному середовищі, їдять птахів, старі речі й усе, що можуть знайти на величезному смітнику. Людей, що мешкають поза колючим дротом, коритяни ненавидять, оскільки колись проти них воювали і зазнали поразки їхні предки. Насправді ж головною причиною злиденного життя і є ізоляція, небажання вийти за рамки клетотливого казана депресивного існування.

Жанрово-стильові особливості роману «Рівне/Ровно» О. Ірванця визначається різними модифікаціями. Як зазначає дослідник О.Євченко, що «у цілому роман-антиутопія О. Ірванця свідчить про те, що, по-перше, він є взірцем сучасної антиутопії, яка «тяжіє до взаємодії з іншими жанрами», передусім із інтелектуальним романом, по-друге – з іншими родами літератури. Саме неосинкретизм, який знайшов яскраве відображення в літературі ХХ ст., забезпечує перспективи розвитку жанру, що дав свої класичні зразки ще у першій половині ХХ ст.».

Жанрово-стильові особливості роману «Червона зона» А. Чапая теж визначається елементами антиутопії. Його твір – про лінію водорозділу між «ситим» і «голодним» світами, між тим, що називається «розвинені країни» та тим, що криється за евфемізмом «країни, що розвиваються». Причому для більш явного контрасту автор це розміщає не просто в межах одного континенту, наприклад, як воно і відбувається в реальному житті, а стискає цей часопростір до меж одного міста, яке має риси як Києва, так і Львова. У так званій Зеленій зоні панує добробут – люди п'ють чисту воду, працюють в сучасних офісах, мають електронні документи і надійний захист від нелегалів з брудної та страшної Червоної зони – візи.

Особливістю української антиутопії є відкрита й сатирично забарвлена критика так званого «тоталітарного типу мислення», який надто міцно закріпився у пострадянському суспільстві.

Література:

1. Антипович Т. Помирана. Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2016. – 224 с.
2. Антипович Т. Людство втомилося від свого складного світу / Інтерв'ю з України. Розмови про життя і не тільки... 2017. 23 лютого. Електронний ресурс. Режим доступу : [https://rozмова.wordpress.com/2017/02/23/taras-antypovych/].
3. Антипович Т. Хронос. Київ А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2011. 200 с.
4. Бехта Н. «Помирана» Тараса Антиповича: неоднозначний роман-алегорія [Електронний ресурс] // *ЛітАкцент* 2017. 9 березня. Режим доступу : http://litakcent.com/2017/03/09/pomyrana-tarasa-antypovycha-neodnoznachnyj-romanalehorija/
5. Горбач М. Чи вміють сучасні українські письменники сміятися? [Електронний ресурс] // *Читомо. [Про]читання міста*. Режим доступу [http://www.chytomo.com/digest/chi-vmiyut-suchasni-ukraiinski-pismenniki-smiyatisya].
5. Денисюк С. Поетика роману-антиутопії О. Ірванця «Рівне/Ровно/стіна:нібито роман» // *Українська література в просторі культури і цивілізації*. Всеукраїнська інтернет-конференція студентів, аспірантів і молодих вчених (22-24 лютого 2020 року). Електронний ресурс. Режим доступу: [http://ukrlit-2017.blogspot.com/2019/02/blog-post_81.html].
6. Євченко О. Класична антиутопія і роман О. Ірванця «Рівне / Ровно / Стіна. Нібито роман» Електронний ресурс. Режим доступу: [http://eprints.zu.edu.ua/2628/1/05eovsnr.pdf].
7. Ірванець О. Рівне / Ровно (стіна) : нібито роман. Львів : Кальварія, 2002. 192 с. (Серія «Дефіляди»).
8. Капленко О. Роман «Хронос» Тараса Антиповича: особливості рецепції // *Література та культура Полісся. Зб. наук. праць*. – Ніжин, 2016. – Вип. 84. -№ 7 Серія «Філологічні науки» С. 307–317.
9. Коцарев О. Антиутопія з недалекого // *Друг читача*. 2014. 1 грудня. майбутнього Електронний ресурс. Режим доступу : [http://vsiknygy.net.ua/shcho_pochytaty/39241/]

10. Курята Н. Червона зона»: по той бік добра і зла / News||Україна/ Електронний ресурс. Режим доступу: [https://www.bbc.com/ukrainian/entertainment/2014/12/141201_book_2014_review_chapay_kuryata]

11. Пархоменко І. Антиутопія: інтерпретація в сучасному літературознавстві // *Вісник Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна*. Сер. : філологія. 2011. Вип. 62. С. 217–222.

12. Родик К. Антиутопії диригують реальністю? Рецензія на роман «Помирана» Тараса Антиповича // *Україна молода*. 25.04.2017. Електронний ресурс. Режим доступу: [<https://www.umoloda.kiev.ua/number/3151/164/110962/>].

Синьоок Т. Українська антиутопія. Жанр-профілактика суспільних захворювань // *Книжковий блог Yakaboo*. Електронний ресурс. Режим доступу: [<https://blog.yakaboo.ua/zhanr-profilaktyka-suspilnykh-zakhvoryuvan/>].

13. Чапай А. Червона зона. Київ: Нора-друк, 2014. 304 с.

Тема 13. Філософська романістика Е. Андіївської

- Жанрово-стильові особливості роману «Герострати» Е. Андіївської
- Жанрово-стильові особливості роману «Роман про людське призначення» Е. Андіївської

Найглибша таїна людської душі, складні взаємини людини зі світом і самою собою, модель переживань та поведінки в межових ситуаціях – так можна сформулювати творче завдання, яке поставила перед собою Емма Андіївська в романі «Герострата». У центрі твору – людина, яка переживає певну кризову ситуацію. Читач не довідується ані її прізвища, ані імені. Письменниця вважала за доцільне не окреслювати переважну більшість своїх героїв конкретними іменами. Так, головний персонаж наділений тільки найменуванням за його професією – Антиквар, інші так само представлені в романі тільки за їх функціональними, суспільно-громадськими чи фізіологічними ознаками (Клієнт, Дружина, Гімназист, Студент Медицини, Товстун, Бородач). Емма Андіївська творить характери, які орієнтує на загальнолюдські духовні цінності й водночас виокремлює важливі суспільні, моральні та естетичні проблеми. Що таке «буття»? Що таке «ідея Бога?» Що таке «ідея людини?» В результаті такого розгалуження авторка подала в романі свою концепцію геростратизму – явища, яке зумовлює втрату особистістю її людських рис. Проте Емма Андіївська зосереджує головну увагу не на соціальній проблемі, а на тому драматичному відбитку, який вона накладає на психіку персонажа.

«Роман про людське призначення» Е. Андіївської за жанрово-стильовими ознаками – роман-епопея. Сюжет твору є фантастично-хімерним і розповідає історії життя українців, які опинилися на еміграції. Роман вирізняється іронічністю та довжиною речень, які сягають багатьох сторінок. Це одна із оригінальних виражально-зображувальних властивостей твору.

Література:

1. Андіївська Е. Герострати. Мюнхен: Сучасність, 1971. 500 с.
2. Андіївська Е. Роман про людське призначення. Мюнхен : Сучасність, 1982. 514 с.
3. Антофійчук В. Євангельські образи в українській літературі ХХ століття. Чернівці: «Рута», 2001. 335 с.
4. Зимомря І. Психологічний роман Емми Андіївської «Герострати» / *Українська мова та література*. Ч. 11 (363). 2004. С. 18–22.
5. Павлишин М. Канон і іконостас: [зб. ст.]. Київ : Час, 1997. 446 с.
6. Пахльовська О. Українська культура у вимірі «пост»: посткомунізм, постмодернізм, поствандалізм // *Сучасність*. 2003. № 10. С. 70–84.
7. Смерек О. Художньо-філософські шукання в романістиці Е. Андіївської. Дисертація на здобуття наукового ступеня канд. філол. наук. Львів, 2004. 201 с.

8. Никитин М. Миф в структуре сознания // *Актуальные проблемы стилистики декодирования, теории интертекстуальности, семантики слова и высказывания*. СПб.: Академ Принт, 1998. С. 43–54.

9. Фрай Н. Великий код: Біблія і література. Львів: Літопис, 2010. 360 с.

Тема 14. Роман-екфразис: генеза, дефініції та модифікація жанру

- Екфразис як різновид трансформації візуальної образності у вербальну репрезентацію художнього твору
- Жанрові форми роману «Воцек & воцекургія» Ю. Іздрика

Формування жанрового різновиду роману-екфразису відбувається за умови гармонійного співіснування мистецького артефакту і тексту. Літературознавча традиція тлумачення екфрастичного роману спирається на теорію семіотичного перетину Ю. Лотмана як проблему накладання семіотичних смислових просторів. Однією з центральних думок його теорії стверджує, що перетин смислових просторів, які породжують новий смисл, пов'язаний з індивідуальною свідомістю. При поширенні на весь простір певної мови ці перетини утворюють так звані мовні метафори. Останні ж є фактами спільної мови колективу. На іншому полюсі знаходяться художні метафори. Тут також смисловий простір неоднозначний: метафори-кліше спільні для тих чи інших літературних шкіл та періодів, метафори, що переходять поступово із тривіальної галузі в галузь літературної творчості, ілюструють різні ступені смислового перетину». Екфразис саме і є «перетином смислових просторів». Він не є послідовним мімесисом ані картини чи скульптури, ані словесного мистецтва. Перебуваючи на кордоні семіотичних просторів, екфразис перетворює обидві системи знаків на синкретичну третю. З плином часу функції екфразису ускладнювались та примножувались.

Роман-екфразис «Воцек & воцекургія» Ю. Іздрика – це складний твір, який не піддається буквальному, лінійному прочитанню. Автор не випадково підбирає для свого задуму історичну канву: він намагається здійснити детальний опис маніакальної особистості, показати підсвідомість хворого, зобразити внутрішні порухи його життя. Автор накладає матрицю існування цього європейського Воцєка на приблизно окреслений український простір, змінивши трагічну кінцівку реальної історії. Таким чином відбувається накладання семіотичних смислових просторів, що характерно для композиційної побудови роману-екфразису.

Література:

1. Бондар-Терещенко І. Правила поведінки уві сні: Про один «роман для літературних гурманів» (Іздрик. Воцек) // *Кур'єр Кривбасу*. 1998. № 106 (жовтень). С. 162–164.

2. Дмитриева Н. Изображение и слово. Москва: Искусство, 1962. 314 с.

3. Екфразис: Вербальні образи мистецтва. Київ: КНУ, 2013. 217 с.

4. Єшкілев В. Воцекургія Бет. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 1997.

5. Іздрик Ю. Воцек воцекургія. Львів: Кальварія, 2002. 199 с.

6. Семків Р. Постмодернізм та іронія (типологізація нетипового) // *Слово і Час*. 2000. № 6. С. 6–11.

7. Сидорова А. Роман-екфразис Ю. Буйды «Эрмо» // *Интермедиаальная поэтика современной отечественной прозы (литература, живопись, музыка)*. Диссертация на соискание уч. степ. канд. филол. наук Барнаул, 2006. С. 33–51.

8. Соболев О. Постмодернізм і майбутнє філософії. Київ: Генеза, 1997. 185 с.

9. Сокол Л. Гіпертекст і постмодерністський роман // *Слово і Час*. 2002. № 11. С. 76–80.

10. Страда В. Модернізація і постмодернізація // *Вікно в світ*. 1999. № 2. С. 196–201.

Тема 15. Жанрові виміри сучасного українського історичного роману

- Жанрово-стильові особливості роману «Вогненні стовпи» Романа Іваничука
- Жанрово-стильові особливості роману «Чорний ворон» Василя Шкляра
- Жанрово-стильові особливості роману «Цензор снів» Юрія Винничука
- Жанрово-стильові особливості роману «Справа отамана Зеленого» Андрія Кокотюхи.

Історичний роман – це самостійний жанр, наділений лише йому притаманними властивостями. Основними ознаками жанру є заглиблення в історичні події, достовірність цих подій, використання документу як головної вимоги написання твору. Важливим є підхід письменника до відображення історичних реалій, зокрема, використання ретроспективного плану, поєднання минулого й сучасного як прийом паралелізму, розкриття ознак духовності народу через зображення історичних та вигаданих постатей з використанням художнього вимислу і художнього домислу.

Однією із фундаментальних функцій історичних романів «Вогненні стовпи» Р. Іваничука, «Чорний ворон» В. Шкляра, «Цензор снів» Ю. Винничука, «Справа отамана Зеленого» А. Кокотюхи є формування історичної свідомості. Хоча на відміну від інших романів «Цензор снів» Ю. Винничука, як слушно зауважив Я. Поліщук, є бінокулярний текст: дві спочатку цілком окремі історії під кінець зводяться в одне сюжетне зображення – як ото в біноклі наводиш різкість і суміщаєш два ока до повного співпадіння.

Історичну свідомість можна розглядати як соціальну, а також і як національну пам'ять. Як зауважував Ю. Левада цим поняттям охоплюється все різноманіття стихійно сформованих або створених наукою форм, в яких суспільство усвідомлює (відтворює і оцінює) своє минуле, теперішнє і майбутнє.

Література:

1. Бурчєня В. Тетралогія «Вогненні стовпи» Романа Іваничука в контексті палімпсестного письма // *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. Острого: Вид-во Національного університету «Острозька академія». Вип. 10. 2008. С. 263–271.
2. Винничук Ю. Цензор снів. Харків: Фоліо, 2016. 319 с.
3. Дудніков М. Основні функції історичного роману // *Вісник Запорізького національного університету*. 2008. № 2. С. 63–67.
4. Іваничук І. Огненні стовпи. Харків: Фоліо, 2019. 512 с.
5. Кокотюха А. Справа отамана Зеленого. Харків: Фоліо, 2019. 301 с.
6. Пономаренко В. Оновлення жанру історичного роману: «Залишенець. Чорний Ворон» Василя Шкляра // *Філологічний часопис. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини*, 2018. Вип. 2(12). С. 101–109.
7. Пухонська О. Літературний вимір пам'яті. Київ: Академвидав, 2018. 304 с.
8. Філоненко С. Пригодницько-історична белетристика Андрія Кокотюхи: діалог з традицією // *Зб. наукових праць (філологічні науки)*. 2015. № 6 С. 76–79.
9. Шкляр В. Чорний ворон. Київ: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 432 с.

Тема 16. Складові нового жанрового гешталту в сучасному романі

- Сучасний жанровий гешталт як постпозиція та реплікація канонічної жанрової системи
- Когнітивна предикація жанрової модифікації
- Анаморфоза як провідний прийом сучасного жанрового мислення

- Жанрова модифікація як константна мнемонічна форма

Сучасна жанрова система народжується у безперервному діалозі з попередньою. Жанровий канон, який діяв до початку ХХ ст., спирався на виділення конкретних властивостей, зокрема модальність, усталеність форм, що закріплені у традиції, «жанри походять від інших жанрів», спільність тем та мотивів у жанрах однієї групи, виструнчення за родо-видо-жанровою вертикаллю заснованою Арістотелем.

Натомість сучасні твори осмислюються в жанровому плані зовсім за іншими параметрами, не властивими класичній поетиці, що наштовхує на думку про укладання нового жанрового гештальту. Наприклад, трансформація, модифікація, полімодальність, багатофабульність, метажанровість, чисельність вставних жанрів та ін. вже своїм існуванням засвідчують неспроможність канонічної теорії жанру давати чіткі дефініції. Ризоматичність все частіше проступає замість традиції, симулякри – замість образів, полімодальність – замість модальності, багатофабульність та багатосюжетність – замість тематичної цілісності, модифікації та трансформації – замість класифікацій та типологій, – такою є об'єктивна картина існування жанру сьогодні. Тому так важко дати жанрове визначення роману, спираючись виключно на літературознавчі генологічні категорії, оскільки роман апелює до позалітературних чинників, його критеріологія змінюється в залежності від когнітивного агонізму сучасника.

Література:

1. Бовсунівська Т. Жанрові модифікації сучасного роману. Харків: Вид-во «Діса плюс», 2015. 368 с.
2. Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства. – Львів: ПЛПС, 2005. 368 с.
3. Лавринович Л. Сучасний український постмодернізм – напрям? стиль? метод? // *Слово і Час*. 2001. № 1. С. 30–46
4. Ромащенко Л. Жанрово-стильовий розвиток сучасної української прози: основні напрями художнього руху. Черкаси: Вид-во Черкаського держ. Ун-ту ім. Б. Хмельницького, 2003. 388 с.
5. Сучасний літературний процес: імена та тенденції: аналітично-інформаційне видання. Уклад. С. Сагайдак, Г. Кашуба. Суми: Сумська обл. Універсальна б-ка, 2008. 16 с.
6. Харчук Р. Сучасна українська проза: Постмодерний період: Навч. посібник. Київ: ВЦ: «Академія», 2008. 248 с.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль1.												
Змістовий модуль1.												
. Модифікації романного жанру в сучасній українській літературі												
Тема1. Жанрові виміри сучасного українського роману: генеза, розвиток, проблематика		2				2						
Тема 2. Гіпертекстуальний роман та його жанрові виміри		2				2						
Тема 3. Нелінійна проза Ю. Андруховича		2				2						
Тема 4. Фреймова структура гіпертекстуального роману («АМ™» Юрія Іздрика та ін.)		2				2						
Тема 5. Параболічний роман та його жанрові модифікації		2				2						
Тема 6. Жанрово-стильові особливості сучасного українського роману- притчі та роману-алегорези		2				2						
Тема 7. Жанрово-стильові особливості сучасного українського політичного роману-метафори та роману-міфа		2				2						
Тема 8. Жанрово-стильові особливості сучасного українського політичного роману-метафори та роману-міфа		2										
Разом – зм. модуль1		16				14						
Змістовий модуль2.												
Принципи жанрової ідентифікації та синкретизму в сучасній українській літературі												
Тема 9. Жанровий синкретизм сучасного українського роману		2				4						
Тема 10. Особливості жанрового синкретизму романістики Марії Матіос		2				4						
Тема 11. Особливості жанрового синкретизму романістики Оксани Забужко та Бориса Тимошенка		2				4						
Тема 12. Жанрові модифікації українського антиутопічного роману		2				4						
Тема 13. Філософська романістика Е. Андіївської		2				4						
Тема 14. Роман-екфразис: генеза, дефініції та модифікація жанру		2				4						
Тема 15. Жанрові виміри сучасного українського історичного роману років ХХ ст.		2				4						
Тема 16. Складові нового жанрового гештальту в сучасному романі		2				4						
Разом – зм. Модуль2		12				28						
Усього годин		32				42						

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Жанрові виміри сучасного українського роману: генеза, розвиток, проблематика	2
2	Нелінійна проза Ю. Андруховича	2
3	Фреймова структура гіпер-текстуального роману («АМ™» Юрія Іздрика та ін.)	2
4	Параболічний роман та його жанрові модифікації	2
5	Жанрово-стильові особливості сучасного українського роману-притчі та роману-алегорези	2
6	Жанрово-стильові особливості сучасного українського політичного роману-метафори та роману-міфа	2
7	Жанрово-стильові особливості сучасного українського політичного роману-метафори та роману-міфа	2
8	Особливості жанрового синкретизму романістики Марії Матіос	2
9	Особливості жанрового синкретизму романістики Оксани Забужко та Бориса Тимошенка	2
10	Жанрові модифікації українського антиутопічного роману	2
11	Філософська романістика Е. Андієвської	4
12	Роман-екфразис: генеза, дефініції та модифікація жанру	4
13	Жанрові виміри сучасного українського історичного роману років ХХ ст.	4
14	Складові нового жанрового гештальту в сучасному романі	4
	Разом	42

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методологічною основою курсу є принцип когнітивної жанрології, усі художні твори досліджуються у зв'язку із жанровими патернами, з комунікативною природою сучасного українського роману, дотичного до аналізованого історико-літературного періоду, єдності із тогочасними ідейно-естетичними тенденціями. Курс передбачає засвоєння теоретико-літературних понять на конкретному художньому матеріалі.

Курс поєднує лекції теоретичного та практичного характеру.

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль за засвоєнням знань студентів та його успішністю здійснюється у формі оцінювання виступів на лекційних заняттях та участі у дискусіях за допомогою поточного модульного контролю. Курс закінчується іспитом.

VIII. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЄТЬСЯ СТУДЕНТАМ для іспиту

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються так:

- практичні: 30% семестрової оцінки; максимальна кількість балів 30;
- модулі /письмові роботи: 20 семестрової оцінки; максимальна кількість балів 20;
- екзамен: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50.

Підсумкова максимальна кількість балів 100

Поточне тестування /письмові роботи, практичні заняття, самостійна робота														Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	50	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою	
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік
A	90-100	5	Відмінно
B	81-89	4	Дуже добре
C	71-80		Добре
D	61-70	3	Задовільно
E	51-60		Достатньо

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча навчальна програма.
2. Плани лекційних занять та методичні вказівки до їх виконання.
3. Матеріали до лекційних занять та самостійної роботи студентів.

X. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

- Автоінтерпретація. Сборник статей [ред. А. Б. Муратова, Л. А. Іезуїтова]. СПб.: Изд-во С.-Петербурзького ун-та, 1998. 207 с.
- Андієвська Е. Герострати. Мюнхен: Сучасність, 1971. 500 с.
- Андієвська Е. Роман про людське призначення. Мюнхен : Сучасність, 1982. 514 с.
- Андрухович Ю. Московіада. Роман жажів. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000. 152 с.
- Андрухович Ю. Перверзія. Львів: ВНТЛ-Класика, 2002. 288 с.
- Андрухович Ю. Постмодернізм – не напрям, не течія, не мода // *Слово і час*. 1999. № 3. С. 56–66.
- Андрухович Ю. Рекреації. Харків: Вид-во «Фабула» 2017. 240 с.
- Антипович Т. Помирана. Київ : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2016. – 224 с.
- Антипович Т. Людство втомилося від свого складного світу / Інтерв'ю з України. Розмови про життя і не тільки... 2017. 23 лютого. Електронний ресурс. Режим доступу : [https://rozmova.wordpress.com/2017/02/23/taras-antypovych/].
- Антипович Т. Хронос. Київ А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2011. 200 с.
- Бахтин М. Форми времени и хронотопа в романе. Вопросы литературы и эстетики. Исследования разных лет / Вопросы литературы и эстетики. Москва: Худож. лит., 1975. С. 234–407.
- Бовсунівська Т. Жанрові модифікації сучасного роману. Харків.: Вид-во «Діса плюс», 2015. 368 с.
- Бовсунівська Т. Теорія літературних жанрів. Київ: КНУ, 2008. 520 с.
- Винничук Ю. Цензор снів. Харків: Фоліо, 2016. 319 с.
- Визель М. Гипертексты по ту и эту сторону экрана // *Иностранная литература*. 1999. № 10. С. 156–159.
- Голубович І. Біографія як соціокультурний феномен: методологія аналізу в гуманітарному знанні // *Інтегративна антропологія*. 2009. №1 (13). С. 47–53.
- Даниленко В. Кохання в стилі бароко. Львів: Піраміда, 2009. 254 с.
- Забужко О. Музей покинутих секретів. Київ: Комора, 2015. 832 с.
- Завадський Ю. Кібертекст і ергодична література: типологічна модель мережевої літератури Еспена Дж. Аарсета // *Studia methologica*. Вип.16. Тернопіль: РВВ ТНПУ, 2005. С. 54–59.
- Іванчук І. Огненні стовпи. Харків: Фоліо, 2019. 512 с.
- Іздрік Ю. Воцек воцекургія. Львів: Кальварія, 2002. 199 с.
- Іздрік Ю. АМ™. Львів: Кальварія, 2005. 255 с.
- Ірванець О. Рівне / Ровно (стіна) : нібито роман. Львів : Кальварія, 2002. 192 с. (Серія «Дефіляди»).
- Кокотюха А. Справа отамана Зеленого. Харків: Фоліо, 2019. 301 с.
- Копистянська Н. Жанр, жанрова система у просторі літературознавства. Львів: ПЛІС, 2005. 367 с.
- Костенко Л. Записки українського самашедшого. К.: А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2011. 416 с.
- Лавринович Л. Сучасний український постмодернізм – напрям? стиль? // *Слово і час*. 2001. № 1. С. 30–46.
- Матіос М. Армагедон уже відбувся. Львів: Піраміда, 2011. 112 с.
- Матіос М. Солодка Даруся. Львів: Піраміда, 2007. 188 с.

- Матіос М. Містер і місіс Ю-КО в країні укрів. Львів: ЛА «Піраміда», 2006. 136 с.
- Матіос М. Майже ніколи не навпаки. Вид. 2-е. Львів: ЛА «Піраміда», 2008. 176 с.
- Павлишин М. Канон і іконостас: [зб. ст.]. Київ: Час, 1997. 446 с.
- Поліщук Я. Література як геокультурний проект. Київ: Академвидав, 2008. 302 с.
- Печарський А. Поетика творчості Осипа Турянського. Львів: Вид-во ЛНУ ім. І. Франка, 202 с.
- Пешорда Д. Жанрові модифікації сучасного історичного роману. Канд. дис. Львів, Львівський національний університет імені Івана Франка, 2001. 174 с.
- Ромащенко Л. Жанрово-стильовий розвиток сучасної української прози: основні напрями художнього руху. Черкаси: Вид-во Черкаського держ. Ун-ту ім. Б. Хмельницького, 2003. 388 с.
- Сич О. Urobogos. Львів: Літагенція «Піраміда», 2007. 176 с.
- Тимакова А. Пути модификации романного жанра / «XXI век: итоги прошлого и проблемы настоящего плюс» : Периодическое научное издание. Пенза : Изд-во Пенз. гос. технол. ун-та, 2013. №11(15). Т. 1. С.152–156.
- Федорова И. Сакральное и его литероведческая типология // *Интернет-журнал СахГУ. Наука, образование, общество*. 2012. №1, февраль. С.1–10.
- Фесенко В. Автобіографія: до проблеми жанрової ідентичності / *Сучасні літературознавчі студії. Модуси автобіографічного письма*. Збірник наукових праць. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2010. Вип. 7. С. 8–18.
- Харчук Р. Сучасна українська проза: Постмодерний період: Навч. посібник. Київ: ВЦ: «Академія», 2008. 248 с.
- Холиков А. Биография писателя как жанр: Учебное пособие. Москва: Книжный дом: «ЛИБРОКОМ», 2010. 96 с.
- Чапай А. Червона зона. Київ: Нора-друк, 2014. 304 с.
- Шевчук В. Біс плоти. Київ: Твім інтер, 1999. 360 с.
- Шевчук В. Дім на горі: Роман-балада. Київ.: Рад. письменник. 1983. 487 с.
- Шкляр В. Чорний ворон. Київ: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2014. 432 с.
- Щербак Ю. Час Великої Гри. Фантоми 2079 року. Київ: Вид-во Ярославів Вал, 2012. 440 с.
- Щербак Ю. Час смертохристів. Міражі. Київ: А-ба-ба-га-ла-ма-га, 2019. 488 с.
- Щербак Ю. Час тирана. – Київ: Вид-во Ярославів Вал, 2014. 432 с.
- Щербак Ю.: «Я хотів створити фантастично-гротескову версію нашої історії...». Розмовляв із письменником В. Панченко // *День*, № 119, 10 липня 2004. Електронний ресурс. Режим доступу: [<https://day.kyiv.ua/uk/arhiv/no119-2004>].

Допоміжна

- Батыгин Г. Континуум фреймов: социологическая теория Ирвинга Гофмана // Гофман И. Анализ фреймов: эссе об организации повседневного опыта: Пер. с англ. М.: Институт социологии РАН, 2003. С. 7–57.
- Бломберг К. Интерпретация притчей. Москва: Библийскобогословский институт св. ап. Андрея, 2005. 371 с.
- Бойченко О. «Московіада» Юрія Андруховича як мономіфологічна меніппея // *Питання літературознавства: Наук. зб.*, 2003. № 10 (67). С. 22–29.
- Вайнштейн О. Удовольствие от гипертекста (генетическая критика во Франции) // *Новое литературное обозрение*. 1995. № 13. С. 383–388.
- Гаспаров М. Клерикальные жанры / История всемирной литературы : В 9 т. / гл. ред. Г. Бердников. Москва, 1984. Т. 2. С. 505–507.
- Гофман И. Анализ фреймов: эссе об организации повседневного опыта. Под ред. Г. Батыгина, Л. Козловой. Москва : Институт социологии РАН, 2003. 752 с.
- Гулыга А. Миф и современность // *Иностранная литература*. 1984. № 2. 167–174.

Дедова О. Лингвистическая концепция гипертекста: основные понятия и терминологическая парадигма // *Вест. Моск. ун-та. Сер. 9. Филология*. 2001. № 4. С. 22–36.

Денисенко Г. Гіркої долі солодкий присамк // *Хрециатик*. 2008. № 24. С. 13.

Джугастрянська Ю. Три світи Марії Матіос // ЛітАкцент. Електронна версія. Електронний ресурс: [<http://litakcent.com/2008/04/04/julija-dzhuhastrjanska-try-svity-mariji-matios/>].

Соболева О. Гипертекст как способ организации художественной литературы в интернет-пространстве // *Вестник Челябинского гос. Ун-та*. 2013. Вып. 133. С. 130–133.

Стародубцева Л. Мультимедіа й гіпертекст. Харків: ХНУ ім. В. Каразіна, 2011. 83 с.

Страда В. Модернізація і постмодернізація // *Вікно в світ*. 1999. № 2. С. 196–201.

Севрук О. Урбаністичний простір у романах Ю. Андруховича // *Слово і час*. 2010. № 3. С. 70–78.

Сулима М. Роман-учта: Про роман Ю. Андруховича «Московіада» // *Слово і Час*. 1993. № 10. С. 77–83.

Шавокшина Н. Антикарнавал «карнавального постмодерну»: деконструкція сміху в прозі Юрія Андруховича // *Наукові праці* (Миколаїв). Т. 70. Вип. 57. С. 112–116.

Юрчук О. У тіні імперії. Українська література у світлі постколоніальної теорії. Київ: ВЦ «Академія», 2013. 224 с.

ХІ. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ.

<http://www.chytomo.com/>

<http://litakcent.com/>

http://knugoman.org.ua/bookseries/nashi_dvadcyati

<http://diasporiana.org.ua/>

<http://chtyvo.org.ua/>

<http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/262>